

Atnaujintos Verslo finansavimo 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis išankstinio vertinimo ataskaitos santrauka

Pagrindinis Verslo finansavimo 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis išankstinio vertinimo (toliau – vertinimas) tikslas – pateikti įrodymus, kad planuojama finansinė priemonė (toliau – FP) bus nukreipta nustatytam rinkos nepakankamumui (verslo, įskaitant smulkiojo ir vidutinio verslo (toliau – SVV), finansavimo trūkumui) išspręsti ir užtikrins, kad FP prisidės prie VP ir Europos Sąjungos struktūrinių ir investicinių fondų tikslų įgyvendinimo.

Atsižvelgiant į rinkos dalyvių nuomonę ir iškilus poreikiui, 2017 m. vertinimas buvo papildytas, atliekant papildomą vertinimą, kuriuo buvo siekiama išsiaiškinti naujos rizikos kapitalo FP „Akseleravimo fondas“, pagal kurią, teikiant idėjų autoriams aktyvias verslo vystymo (akseleravimo) paslaugas (mentorstė, ekspertinės konsultacijos, teisinė pagalba, rinkodaros strategija ir kita) galėtų būti investuojama į perspektyvias idėjas, poreikį rinkoje, mastą ir labiausiai rinkos poreikius atitinkančias tokios priemonės sąlygas.

2017 m. balandžio-birželio mėnesiais buvo atlikti šie su papildomu vertinimu susiję veiksmai:

- struktūruoto anketavimo būdu buvo atlikta rizikos kapitalo rinkos dalyvių, dirbančių (ar dirbusių) su pradedančiais verslais ir idėjomis bei savo veikloje vykdančių (ar vykdžiusių) startuolių akseleravimo paslaugas, apklausa. Kaip ekspertai apklausoje dalyvavo rizikos kapitalo rinkos dalyviai: Lietuvos rizikos ir privataus kapitalo asociacija (toliau – LT VCA), akseleratorius UAB „Blue Lime Labs“, UAB „Akseleratorius“ („StartupHighway“), fondas „LitCapital Asset Management“ ir UAB „Startup.lt“;
- studentams skirto renginio metu „Jaunas verslas: nuo idėjos iki sėkmės“ atlikta studentų anketinė apklausa;
- atlikta anketinė startuolių (jaunos, perspektyvios ir greitai augančios įmonės, pritraukusios išorines investicijas) apklausa, siekiant išsiaiškinti šių įmonių poreikius verslo akseleravimo srityje;
- surengtas susitikimas su startuoliais, kurio metu skirtingų startuolių atstovai pasidalijo savo įžvalgomis apie galimą rizikos kapitalo FP „Akseleravimo fondas“ steigimą, startuolių lūkesčius ir svarbiausius tokios FP aspektus;
- surengtas susitikimas su rizikos kapitalo rinkos atstovais, kurio metu buvo diskutuojama startuolių skatinimo klausimais. Susitikime taip pat dalyvavo LT VCA, Lietuvos banko, Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos (toliau – ŪM), Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – FM), VšĮ „Versli Lietuva“ ir UAB „Investicijos ir verslo garantijos“ (toliau – INVEGA) atstovai.

Vertinant, ar reikalingas valstybės, kaip pagrindinės investuotojos, dalyvavimas per rizikos kapitalo FP „Akseleravimo fondas“, galinčią investuoti į perspektyvių idėjų vystymą kartu teikiant akseleravimo paslaugas (ekspertinės konsultacijos, teisinė pagalba, rinkodaros strategija ir kita), startuolių atstovų nuomonė iš esmės buvo vieninga – valstybės, kaip pagrindinės investuotojos, vaidmuo yra būtinas, nes privačios investicijos į tokio pobūdžio FP nėra pakankamos. Lėšų nepakankamumo priežastis – per didelė rizika, kurios privatūs investuotojai nėra linkę prisiimti investuodami savo nuosavas lėšas į prieš-parengiamosios ir parengiamosios stadijos įmones ar idėjas, todėl, siekiant sumažinti patiriamą riziką privatiems investuotojams, valstybės dalyvavimas yra vienas iš labiausiai tokias investicijas skatinančių veiksnių.

Atsižvelgiant į tai, kad rinka išreiškė poreikį dėl verslo akseleratoriaus priemonės, planuojama įgyvendinti FP „Akseleravimo fondas“, kuriai būtų skirta iki 14,48 mln. EUR. Planuojama, kad su šiuo FP dydžiu būtų padengiamas apie 12 mln. EUR rinkos trūkumas.

FP „Akseleravimo fondas“ įgyvendinimo strategija

Preliminariai skiriama valstybės lėšų suma (su valdymo mokesčiais), mln. EUR*	Iki 14,48
Finansavimo šaltiniai	ES SF lėšos
Privačios lėšos, proc.	Ne mažiau kaip 5 proc.
Finansavimo tipas	Per fondų fondą
Galutiniai naudos gavėjai	Labai mažos ir mažos įmonės (MĮ)
Valstybės pagalba	Yra (pagal bendrosios išimties reglamentą)
Orientacinis maksimalus fondo investicijų į vieną MVI dydis	Iki 10 proc. fondo vertės EUR
Investavimas	Į MĮ akcinį kapitalą arba į iš dalies akcinį kapitalą įmonių prieš-parengiamojoje ir parengiamojoje stadijose
MVI veiklos sektoriai	Ribojama pagal valstybės pagalbos schemą
Apytikslė investuotojų (tik valstybės) gaunama pelno dalis (ang. Hurdle Rate) RKF lygmenyje	Ne daugiau 6 proc.
Kitos formos nei subsidija finansinę paramą gaunančių įmonių skaičius, vnt.	20**
Privačios investicijos, atitinkančios viešąją paramą įmonėms, mln. EUR	Ne mažiau kaip 5 proc.
Naujų įmonių***, gavusių investicijas, skaičius, vnt.	20****
Papildomos sąlygos	Galimas investicijų regionuose skatinimas; prioritetinių sričių išskyrimas

* Jeigu FP bus įgyvendinama per fondų fondą – iš planuojamų FP skirti lėšų bus išskaičiuotos fondų fondo valdymo išlaidos (mokesčiai)

** Įmonių, pasinaudojusių FP, skaičius priklausys nuo rinkos poreikio, investicijų dydžio į įmones.

*** Nauja įmonė – įmonė, sukurta ne anksčiau kaip prieš trejus metus (imtinai) iki projekto sutarties tarp įmonės ir įgyvendinančiosios institucijos ar paskolos, finansinės nuomos (lizingo), faktoringo arba investavimo sutarties (kai įgyvendinamos finansinės priemonės) tarp įmonės ir finansinės priemonės valdytojo ir (ar) finansų įstaigos, jei fondų fondas nesteigiamas, pasirašymo dienos. Nauja įmone nelaikoma įmonė, jei pasikeitė tik jos teisinė forma.

**** Naujų įmonių, pasinaudojusių FP, skaičius priklausys nuo rinkos poreikio, investicijų dydžio į įmones.

Atsižvelgiant į tai, kad ŪM planuoja iš savo asignavimų skirti lėšų verslo akseleravimo priemonei įgyvendinti ir į tai, kad 2016 m. balandžio 15 d. buvo įsteigtas fondų fondas „Verslo finansavimo fondas, finansuojamas iš Europos regioninės plėtros fondo“ bei siekiant sudaryti kuo efektyvesnes sąlygas SVV įkurti ar plėtoti verslą, siūloma įgyvendinti FP „Akseleravimo fondas“ per šį fondų fondą. FP „Akseleravimo fondas“ būtų įgyvendinama per fondų fondą, kurį administruoja INVEGA, su papildomu finansinių priemonių valdytojų lygmeniu, valdančiu FP „Akseleravimo fondas“. Finansinės priemonės valdytojas būtų atrenkamas, taikant atviras, skaidrias, proporcingas ir nediskriminuojančias procedūras, vengiant interesų konflikto.

Taip pat vertinimo proceso koordinavimui ir vertinimo atlikimui finansų ministro 2017 m. liepos 20 d. įsakymu 1K-280 buvo atnaujinta išankstinio vertinimo darbo grupės sudėtis, įtraukiant FM, ŪM, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Švietimo ir mokslo ministerijos, INVEGA atstovus, taip pat į darbo grupės posėdžius buvo kviečiami dalyvauti ir socialiniai–ekonominiai partneriai (Lietuvos banko asociacijos, Lietuvos rizikos kapitalo asociacijos, Lietuvos banko, Lietuvos inovacijų centro, Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro, Lietuvos verslo paramos agentūros, asociacijos „Žinių ekonomikos forumas“, Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūros, Lietuvos pramonininkų konfederacijos, Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos, Lietuvos verslo darbdavių konfederacijos bei Lietuvos verslo konfederacijos Vilniaus universiteto, Kauno technologijų universiteto, Nacionalinio fizinių ir technologinių mokslų centro bei VŠĮ „Versli Lietuva“ atstovai).

Šis papildomas vertinimas buvo atliktas vadovaujantis Europos Komisijos ir Europos investicijų banko užsakymu PriceWaterHouse Coopers (PwC) parengta „Išankstinio vertinimo metodologija finansinėms priemonėms 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu“ metodologija. Taip pat atliekant papildomą vertinimą buvo konsultuojamasi su visomis suinteresuotomis institucijomis, atsižvelgiant į pateiktas pastabas, todėl vertinimas atliktas objektyviai ir nešališkai. Vertinimas gali būti keičiamas ar pildomas nepažeidžiant ir vadovaujantis Reglamento Nr. 1303/2013 nuostatomis.